

Veldbeemd: een niet te missen soort in je sportveld?

Sinds jaar en dag is veldbeemdgras (*Poa pratensis*) een belangrijke soort in graszaadmengsels voor sportvelden. Dankzij het stugge blad, de diepe beworteling en bovenal de vorming van horizontale ondergrondse uitlopers (rhizomen) levert het een hoge tolerantie tegen intensieve bespeling. Veldbeemd is als de wapening in beton. Toch is het niet allemaal 'halleluja' rond de soort en kleven er enkele bezwaren aan het gebruik van veldbeemd: het is traag en soms erg gevoelig voor de schimmel *Drechslera poae* (bladvlekkenziekte).

Auteur: Arthur Wolleswinkel

Waarom dan tóch veldbeemd? Een hoog aandeel veldbeemdgras in de zode van het sportveld – dát is iets wat iedere groundsman op prijs stelt. Veldbeemd is erg gewild vanwege de ondergrondse uitlopers – rhizomen – die voor een stevige stabiele toplaag zorgen. Ook zorgen diezelfde uitlopers ervoor dat betredingsschade zich snel kan herstellen. In combinatie met de diepe beworteling staan de uitlopers ook garant voor een hoge droogtetolerantie. Daarnaast is veldbeemd een behoorlijk wintervaste grassoort, die de continentale winters in Noord- en Oost-Europa uitstekend weet te overleven.

Jarenlang kweken en development-onderzoek van Barenbrug heeft aangetoond dat er binnen de soort *Poa pratensis* grote genetische variatie bestaat. Waar bij soorten als rietzwenk en Engels raaigras de variatie beperkt is, vinden we bij veldbeemdgras rassen die enorm verschillen wat betreft resistentie tegen schimmelziektes, presta-

ties bij hitte of kou of kiemsnelheid. Neem bijvoorbeeld de graszodenteelt, waarbij resistentie tegen ziektes als roest en bladvlekkenziekte een vereiste is. Sommige veldbeemden zijn daar geschikter voor dan andere.

Hoe herken je veldbeemd?

Nog steeds zien we dat het moeilijk is om *Poa pratensis* in het veld te herkennen. Knielend in het veld herken je veldbeemd vooral aan het blad: over de lengte van het blad zijn twee lichtlijnen zichtbaar (het zogenaamde 'tramspoor'). Na vlakstrijken van het blad slijpt de top; de V van veldbeemd wordt zichtbaar. Als we een paar planten uit het veld steken en vervolgens met een vergrootglas ontleden, laat de soort de volgende herkenningpunten zien: het jongste blad van veldbeemdgras komt gevouwen tevoorschijn, het blad heeft aan de basis geen oortjes, het ongeribde blad is aan de achterzijde glanzend en er is een tongetje aan-

wezig, kort en bleekgroen. Veldbeemdgras is een echte zodenvormer en vormt ondergronds horizontale uitlopers ofwel *rhizomen*. Op de knopen hiervan groeit de grassoort terug boven de grond. Als je veldbeemdgras laat bloeien, wordt een pluim zichtbaar.

Veldbeemd in een grasmengsel

Engels raaigras en veldbeemdgras zijn als een huwelijk: de ene soort vult de andere aan, maar kan ook dominant worden. Over het algemeen wordt bij inzaai een grasmengsel gebruikt waarin minimaal 50% veldbeemdgras en 50% Engels raaigras aanwezig is. In de praktijk levert dit in de grasmat veel meer veldbeemd dan Engels raaigras op, omdat het aantal zaden veldbeemdgras per gram bijna vijf keer zo hoog is als het aantal bij Engels raaigras. Veldbeemd heeft zo'n 3300 zaden per gram, terwijl Engels raaigras blijft steken op 700. Voorwaarden hiervoor zijn uiteraard een vol-

doende lange vestigingstijd en niet te diep zaaien. Veldbeemd is immers een lichtkiemer. Bij te diepe inzaai (dieper dan twee centimeter), wil Engels raaigras weleens dominant worden in het mengsel en kan het de overhand krijgen.

RPR is veel sterker dan andere Engels raaigrassen, terwijl het wel de snelheid van de soort behoudt

Doorzaai

Voor doorzaai wordt doorgaans nog altijd het reguliere SV7-mengsel gebruikt, bestaande uit 75% Engels raaigras en 25% veldbeemdgras. Het belangrijkste criterium bij doorzaai is snelheid. Hoe sneller het gras kiemt en zich vestigt, hoe eerder het veld gereed is voor gebruik. Om de grasgroei nog meer aan te jagen, wordt extra kunstmest toegediend. Hiervan profiteert het Engels raaigras het meest, waardoor het de concurrentie zal aangaan met veldbeemd. Daarnaast mogen we overigens ook de straatgrasdruk niet vergeten. Vooral in het voorjaar probeert deze ongewenste soort zo snel mogelijk te kiemen en zich middels snelle bloei over het hele veld te verspreiden. Daar komt nog bij dat de meeste velden niet de rusttijd van minimaal tien weken krijgen die noodzakelijk is om veldbeemd in de mat tot ontwikkeling te laten komen. Dit is zonde, omdat veldbeemdgras waardevolle eigenschappen bezit die nu onbenut blijven. Bovendien is de grassoort duur en wordt er op deze manier geld verspild. Is Engels raai met veldbeemdgras dan wel een goed huwelijk? Voor doorzaai op een veld waar tijd de beperkende factor is, is het antwoord: nee.

Snel en sterk

Een snelle vestiging kan worden bereikt met Engels

raaigras (*Lolium perenne*). Voor intensieve bespeling schiet een regulier mengsel met Engels raaigras echter te kort. Hier missen we namelijk de ondergrondse uitlopers van veldbeemdgras. Toch is het mogelijk om met Engels raaigras een snelle én sterke grasmat te realiseren, dankzij de ontwikkeling van zelfherstellend Engels raaigras, dat uitlopers vormt. Voor het eerst is er een Engels raaigras dat dit specifieke kenmerk heeft, weliswaar niet ondergronds, maar bovengronds: RPR. Door deze eigenschap is RPR vele malen sterker dan andere Engels raaigrassen, terwijl het wel de snelheid van de soort behoudt. Het resultaat is een zelfherstellend Engels raaigras met een hoge bespelingstolerantie, perfect voor doorzaaitoepassingen waarbij snelheid en stevigheid hoog in het vaandel staan. Een ander voordeel is dat RPR eerder in het voorjaar kiemt dan het gemiddelde veldbeemd. Natuurlijk vervangt RPR veldbeemdgras niet een op een, maar voor doorzaai in het voorjaar is RPR de oplossing en is veldbeemd absoluut niet onmisbaar.

Engels raai met uitlopers: *determinate stolons*

Stolonen zijn stengels die net boven de grond lopen. Stolonen vormen kleine wortels bij de knopen en nieuwe planten vanuit de nieuw gevormde spruit. Stolonen worden ook wel uitlopers genoemd (*runners* in het Engels). Ze moeten echter niet worden verward met *rhizomen*, zoals we die bij veldbeemd vinden. Dit zijn wortelachtige stengels die ontstaan bij de wortels en juist ondergronds zijn.

Letterlijk vertaald wordt met *determinate* 'bepaald' bedoeld. *Determinate stolons* zijn stolonen die bepaald, begrensd of eindig zijn. *Indeterminate stolons* bestaan dus ook. Dat zijn stolonen die juist onbegrensd of oneindig zijn. Denk hierbij aan *Agrostis stolonifera* of *Cynodon dactylon* (bermudagrass). Deze soorten ontwikkelen en vermeerderen zich erg snel dankzij een enorm uitlopervormend vermogen. Dit is zo sterk, dat intensief onderhoud – verticuteren – vereist is om het agressieve gedrag in te tomen en te voorkomen dat de grasmat 'wegloopt'.

Bij RPR is hiervan in het geheel geen sprake. Ten opzichte van andere soorten is de uitlopervormende eigenschap van RPR bescheiden; de stolonen beperken zich in de praktijk tot maximaal twee of drie nieuwe planten per moederplant per richting. Uitgaande van vier richtingen kan een RPR-moederplant dus in totaal acht tot twaalf nieuwe planten opleveren.

Het netwerk dat ontstaat doordat RPR-planten stolonen vormen en zich met elkaar verbinden, zorgt voor de sterke grasmat. RPR blijft Engels raaigras met een lagere betredingstolerantie dan

veldbeemdgras. Bij intensief spel wordt het netwerk van uitlopers dus 'gebroken', maar dankzij het veel snellere herstellende vermogen van RPR ten opzichte van gewoon Engels raaigras én veldbeemdgras zal het netwerk ook weer snel intact zijn, waardoor de bespeelbaarheid gegarandeerd blijft.

Tot slot

Laat het duidelijk zijn dat RPR geen vervanger is van veldbeemdgras. Waar veldbeemd zijn manco met betrekking tot trage opkomst en hergroei na de winter laat zien, weet RPR dit ruim te compenseren. RPR zorgt voor een ruimere zaaiperiode dan veldbeemd. Veldbeemd is de constante factor in de grasmat zodra deze zich goed heeft gevestigd (zeg maar de 'dieselmotor' van een sportveld), en scoort hoog op duurzaamheid. Met RPR behoud je flexibiliteit en behaal je in korte tijd een hoogwaardige kwaliteit. Engels raaigras met veldbeemd is bij inzaai onmisbaar, maar bij doorzaai met RPR is veldbeemdgras niet meer onmisbaar.

Dit artikel is geschreven onder verantwoordelijkheid van Barenbrug. De auteur, Arthur Wolleswinkel, is werkzaam als international product manager turf bij het bedrijf.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5291